

POLSKA W PROCESIE TWORZENIA ORGANIZACJI NARODÓW ZJEDNOCZONYCH

katalog dokumentów
opracowanie Jan Staszków

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Z DN 12.IV.

WYŚŁANY

DN 12.IV.

NR. 170

OTRZYMANY

DN 13.IV.

ODSZYFROW

DN 14.IV.

ministra.

Polska w procesie tworzenia Organizacji Narodów Zjednoczonych to katalog prezentujący odtworzenie starań Polskiego Rządu w Londynie o uczestnictwo w Międzynarodowej Konferencji w San Francisco. Konferencji zakończonej 26 czerwca 1945 roku uroczystym podpisaniem przez 50 państw świata Karty Narodów Zjednoczonych.

W Konferencji tej Polska nie bierze udziału, ponieważ wobec braku zgody, który Rząd (Londyński czy Warszawski) jest kompetentny do reprezentowania Polski – zaproszenia nie skierowano do żadnego. Polska – kraj, który pierwszy został zaatakowany we wrześniu 1939 roku, na którego terenie najdłużej toczyła się wojna nie bierze udziału w Konferencji, której zadaniem jest zatwierdzenie tekstu umowy, który będzie dokumentem kreującym Organizację Narodów Zjednoczonych. Polski Rząd w Londynie czynił różne starania, zabiegał o poparcie wielu państw – wszystko to nie przyniosło spodziewanego efektu. Do San Francisco go nie zaproszono.

„Polska w procesie tworzenia Organizacji Narodów Zjednoczonych” to również prezentacja działalności Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej związanej z podpisaniem w Waszyngtonie (Rząd Stanów Zjednoczonych jest depozytariuszem Karty Narodów Zjednoczonych zgodnie z postanowieniem art. 111 jej tekstu) Karty Narodów Zjednoczonych. W imieniu Polski Kartę podpisuje Wincenty Rzymowski. Fakt ten miał miejsce w dniu 15 października 1945 roku.

Katalog dokumentów związany z udziałem Polski w tworzeniu nowego ładu, jaki obowiązywał będzie po II wojnie światowej, jest owocem długich poszukiwań w wielu archiwach, w różnych krajach. Cofnięcie uznania międzynarodowego dla Polskiego Rządu w Londynie przez Stany Zjednoczone i Wielką Brytanię spowodowało wielkie rozproszenie dokumentów tworzonych w placówkach służby dyplomatycznej, konsularnej, jak i w samym centrum rządowym w Londynie. Odtworzenie ich w całości jest praktycznie niemożliwe. Dokumentacja ta, wobec ogólnej niechęci przekazywania jej nowym władzom (m.in. z powodu obaw o represje), deponowana była w różnych miejscach. Od istniejących w ówczesnym czasie instytucji archiwizujących dokumenty po biblioteki, muzea. W większości przypadków zbiory te nie są opracowane, co stanowi kolejną trudność dla poszukującego konkretnych informacji. W wielu przypadkach ogrom zbiorów, w których prawdopodobnie interesujące dokumenty winny się znajdować, uniemożliwia skuteczną kwerendę.

Rząd Polski w Londynie, mający międzynarodowe uznanie – uznanie za podmiot prawa międzynarodowego publicznego, od początków swego istnienia włączył się w działania społeczności międzynarodowej zmierzające do powołania nowej, globalnej, uniwersalnej i powszechnej organizacji międzynarodowej. Stworzono specjalną strukturę, której zadaniem było m.in. analizowanie rozwoju sytuacji międzynarodowej oraz opracowywanie stanowiska polskiego.

Nowa organizacja międzynarodowa miała rozpocząć swe działanie po zakończonej wojnie. Motyw jej powołania przewija się w okresie drugiej wojny światowej podczas rozmów różnych gremiów: w jednych aktywnie uczestniczy Rząd Polski, w innych jego uczestnictwo jest pomijane. W spotkaniach, w których reprezentanci Polski nie uczestniczą często decyduje się o sprawach dotyczących Polski i to zarówno jej terytorium, jak i jej uczestnictwa podczas konferencji zajmujących się przyszłym porządkiem świata. Wielokrotne próby dyplomatycznych interwencji nie odnosiły praktycznie żadnego pozytywnego dla Polski skutku.

Prezentowane dokumenty pochodzą z dwu zbiorów: Archiwum Instytutu Polskiego i Muzeum Sikorskiego w Londynie oraz Archiwum Departamentu Prawno Traktatowego Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w Warszawie. W doprowadzeniu do końca poszukiwań różnych dokumentów pomocą i cierpliwością służyli mi: Pani Bożenna Dobrowolska z Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Warszawie oraz Pan Andrzej Suchcitz z Instytutu Polskiego i Muzeum Sikorskiego w Londynie. Pani Halina Baszak-Jaroń z Krakowskiej Szkoły Wyższej im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego nakłoniła mnie do opracowania katalogu. Serdecznie im za to dziękuję.

Katalog „Polska w procesie tworzenia Organizacji Narodów Zjednoczonych” towarzyszy wystawie dokumentów ”60 lat od podpisania karty Narodów Zjednoczonych” zorganizowanej w Krakowskiej Szkole Wyższej im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w dniach 6–18 czerwca 2005 roku pod honorowym patronatem Ministra Spraw Zagranicznych RP Pana Adama Daniela Rotfelda oraz Ośrodka Informacyjnego Organizacji Narodów Zjednoczonych w Warszawie.

Jan Staszków

DEKLARACJA MIĘDZY-ALIANCKA

12 czerwca 1941 roku, St. James's Palace, Londyn

Deklaracja podpisana przez reprezentantów Australii, Kanady, Nowej Zelandii, Związku Afryki Południowej, Wielkiej Brytanii oraz rządów na uchodźstwie Belgii, Czechosłowacji, Grecji, Luxemburga, Holandii, Norwegii, Polski, Jugosławii i przez Generała de Gaulla.

"Jedyną prawdziwą podstawą trwałego pokoju jest chęć współpracy wolnych narodów w świecie, w którym, uwolnieni od groźby agresji, wszyscy mogą być zabezpieczeni pod względem ekonomicznym i społecznym.

Naszą intencją jest pracować wspólnie z innymi wolnymi narodami zarówno w czasie wojny, jak i pokoju."

FOT. JAN STASZKÓW

St. Jame's Palace, Londyn.

Polska aktywnie włączyła się w działalność społeczności międzynarodowej zmierzającej do zorganizowania po zakończonej wojnie, nowej, w miejsce Ligi Narodów, organizacji międzynarodowej o globalnym, powszechnym i uniwersalnym charakterze. Polski Rząd, który po wielu wojennych przeprowadzkach znajduje swe tymczasowe miejsce w Londynie, jest sygnatariuszem praktycznie wszystkich porozumień i deklaracji zmierzających do uporządkowania świata po zakończonej wojnie.

KARTA ATLANTYCKA

Pancernik „Prince of Wales” na Atlantyku, 14 sierpnia 1941 roku

2

Deklaracja wspólna Prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki Roosevelta i Premiera Churchilla, reprezentującego Rząd Jego Królewskiej Mości w Zjednoczonym Królestwie, którzy spotkawszy się, uważają za słuszne ogłosić pewne wspólne zasady, na których opierają oni w zakresie polityki narodowej ich obu krajów swe nadzieje lepszej przyszłości dla świata.

Po pierwsze, ich kraje nie dążą do żadnej ekspansji terytorialnej lub innej;

Po wtóre, nie zgoda się oni na żadne zmiany terytorialne, które by nie odpowiadały swobodnie wyrażonym życzeniom ludów zainteresowanych;

Po trzecie, szanują oni prawo wszystkich ludów do wybrania sobie formy rządu, pod jakim chcą żyć, i pragną oni, żeby przywrócono prawa suwerenne i autonomię tym, którym je odebrano siłą;

Po czwarte, bez uszczerbku dla swych obecnych zobowiązań, będą oni usiłowali ułatwić wszystkim państwom, wielkim i małym, zwycięzcom i zwyciężonym, korzystanie z dostępu, na stopie równości, do handlu i surowców świata, koniecznych do ich pomyślności gospodarczej;

Po piąte, pragną oni doprowadzić do skutku jak najściślejszą współpracę pomiędzy wszystkimi narodami w dziedzinie gospodarczej w celu zapewnienia wszystkim lepszych warunków pracy, postępu gospodarczego i bezpieczeństwa społecznego;

Po szóste, spodziewają się oni, że po ostatecznym zniszczeniu tyranii nazistowskiej zapanuje spokój, który da wszystkim narodom możliwość przebywania bezpiecznie w swych własnych granicach i który da rękojmię, że wszyscy ludzie we wszystkich krajach będą mogli pędzić swe życie wolni od strachu i niedostatku;

Po siódme, pokój taki winien umożliwić wszystkim pływanie bez przeszkód przez morza i oceany;

Po ósme, wierzą oni, że wszystkie narody świata, ze względów zarówno rzeczowych, jak i duchowych, muszą dojść do wyrzeczenia się stosowania przemocy. A ponieważ żaden pokój w przyszłości nie może być utrzymany, o ile narody, które grożą lub mogą grozić agresją poza swymi granicami, będą w dalszym ciągu miały do dyspozycji uzbrojenie na lądzie, na morzu i w powietrzu, sądzą oni, że zanim nie zostanie zaprowadzony stały system powszechnego bezpieczeństwa na szerszą skalę, rozbrojenie takich narodów jest sprawą zasadniczą.

Będą oni również popierali i zachęcali wprowadzenie wszelkich innych praktycznych środków, mogących zmniejszyć brzemień zbrojeń, ciążących na ludach miłujących pokój.

Począwszy od podpisania Deklaracji Międzypaństwowej, sporządzonej w Londynie 12 czerwca 1941 roku (dok. 1), poprzez akceptowanie zasad Karty Atlantycznej z dnia 14 sierpnia 1941 roku (dok. 2) do Deklaracji Narodów Zjednoczonych z dnia 1 stycznia 1942 roku (dok. 3), której jest sygnatariuszem – Polska wszędzie zaznacza swój udział w pracach nad nowym porządkiem.

DEKLARACJA NARODÓW ZJEDNOCZONYCH

Waszyngton, 1 stycznia 1942 roku

Wspólna Deklaracja, wydana przez Stany Zjednoczone Ameryki, Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii, Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, Chiny, Australię, Belgię, Kanadę, Kostarykę, Kubę, Czechosłowację, Republikę Dominikańską, El Salvador, Grecję, Gwatemalę, Haiti, Honduras, Indie, Luksemburg, Holandię, Nową Zelandię, Nikaragwę, Norwegię, Panamę, Polskę, Afrykę Południową, Jugosławię.

Rządy podpisane na niniejszym,

przyłączwszy się do wspólnego programu celów i zasad zawartych w łącznej Deklaracji Prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki i Premiera Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii, z dnia 14 sierpnia 1941 roku, znanej pod nazwą Karty Atlantyckiej,

w przekonaniu, że zupełne zwycięstwo nad ich wrogami jest rzeczą zasadniczą dla obrony życia, wolności, niepodległości i swobody religijnej oraz dla zachowania praw człowieka i sprawiedliwości w ich własnych, jak i również w innych krajach, oraz że są one obecnie uwikłane we wspólną walkę przeciwko dzikim i brutalnym siłom, które dążą do ujarzmienia świata, oświadczają:

1. Każdy Rząd zobowiązuje się użyć wszystkich swych zasobów wojskowych i gospodarczych przeciwko tym uczestnikom Paktu trójstronnego i ich współ-

2. Każdy rząd zobowiązuje się współdziałać z Rządami podpisanymi na niniejszej Deklaracji i nie zawierać z wrogiem odrębnego zawieszenia broni lub pokoju.

Do powyższej Deklaracji mogą dołączyć się inne narody, które już udzielają albo mogłyby w przyszłości udzielić istotnej pomocy i przyczynić się do zwycięstwa w walce z hitleryzmem.

Deklarację niniejszą podpisały wyżej wymienione państwa. Meksyk przystąpił do niej w chwili wzięcia udziału w wojnie. Filipiny i Abisynia przystąpiły do Deklaracji w październiku 1942 roku, Francuskie Komitety Narodowe, choć nie ukonstytuowały się jako rząd, są utożsamiane z Narodami Zjednoczonymi. Brazylia, Iran i Irak również przyłączyły się do Narodów Zjednoczonych.

Żołnierz polski walczy praktycznie na wszystkich frontach świata z nadzieją na Polskę niepodległą, która, zgodnie z Kartą Atlantycką (dok. 2) powstanie „(...) bez zmian terytorialnych (...)”, ale z „(...) prawem do wybrania sobie formy rządu, pod jakim chcą żyć (...)”. Z przekonaniem, że zobowiązania wynikające z tych dokumentów zostaną dotrzymane.

Sygnatariusze zobowiązują się współdziałać i nie zawierać „(...) z wrogiem (...)” odrębnych porozumień, pokoju lub zawieszenia broni (dok. 3).

MINISTERSTWO
SPRAW ZAGRANICZNYCH

A.12.75/9

43

Londyn, dnia 23 grudnia 1944r.

JN/PC

(10)

Nr.P.II 212 N

TAJNE - FILME

5

W związku z informacją p.min.Kulskiego, jakoby Europejska Komisja Doradcza już zaprosiła poszczególne rządy sojusznicze do przedyskutowania z nimi warunków pokojowych dla Niemiec - poza Rządem Polskim - podjąłem kroki celem sprawdzenia tej wiadomości. Niezależnie od tego uważam jednak za wskazane przeprowadzenie przez Ambasadę rozmowy z brytyjskim członkiem Komisji, Sir William Strangem, celem wysondowania tej sprawy oraz uzyskania informacji co do ustosunkowania się członków Komisji do naszego memoriału z 5.IX.br. Zaznaczam, że w uwagach wstępnych memoriału zostało wyrażone przeświadczenie, iż Rząd Polski będzie miał możność przedyskutowania z Komisją warunków dla Niemiec oraz wyczerpującego uzasadnienia poszczególnych punktów memoriału. Daje to nam obecnie podstawę do zapytania, kiedy Komisja zamierza dać Rządowi Polskiemu możność odbycia tej rozmowy.

A.12.75/8

20

o rozmowę z Sir Williamem przeprowadzić rozmowy z amb. Strangem o udzielenie p.min.Kulskiemu

2

AMBASADA R.P. W LONDYNIE

(1)

So.245/20

Londyn, dnia 2 lutego, 1945 r.

W wykonaniu instrukcji Ministerstwa Spraw Zagranicznych z dnia 23 stycznia b.r. Nr.P.II. 124/45 odbyłem dnia 2 o.p.m. rozmowę z p. Warnerem z Foreign Office, któremu przedstawiłem naszą sugestie co do sposobu przedyskutowania przez przedstawiciela Rządu Polskiego z członkami Doradczej Komisji Europejskiej warunków rozejmu z Niemcami. Powołałem się również na demarche p.amb. Ciechanowskiego u Podsekretarza Stanu Dunn.

P. Warner nie był wstanie udzielić mi ex promptu odpowiedzi, ale obiecał mi ją dać po konsultowaniu swych zwierzchników.

Za AMBASADORA:

(Mikul)

(Dr. Kulski)
Minister Pełnomocny
Radca Ambasady

Do
Ministerstwa Spraw Zagranicznych,
w/m.

F. Warner

92

245/225

Rok 1944 przynosi dla Rządu Polskiego w Londynie informacje (niepotwierdzone oficjalnymi dokumentami) o pomijaniu Polski przy debatach nad przyszłym losem Niemiec, nad warunkami rozejmu czy kapitulacji Niemiec i w końcu nieuwzględnieniu przez rządy sojusznicze udziału Polski w pracach Europejskiej Komisji Doradczej opracowującej warunki, jakie zostaną postawione przy zawieraniu pokoju z Niemcami (dok. 4).

A. 12.75/9

42

~~225~~

(10)

TAJNE

AMBASADA R.P. W LONDYNIE.

No. 245/225

Londyn, dnia 9 stycznia, 1945 r.

W odpowiedzi na pismo Ministerstwa Spraw Zagranicznych z dnia 23 grudnia u.r. No. P.II.212/N, pozwalam sobie donieść co następuje:

6

Dnia 9 b.m. przy okazji śniadania z Sir Williamem Strangiem, zapytałem go czy prawdziwą jest wiadomość, że Europejska Komisja Doradcza zaprosiła w grudniu u.r. siedem alianckich rządów kontynentalnych do wypowiedzenia ich opinii na temat klauzul rozejmu z Niemcami, opracowanych przez tą Komisję i że konsultacje odbywają się oddzielnie z każdym rządem. Sir William odpowiedział, że nie jest w możności oficjalnie mi tego potwierdzić, ale że prywatnie może mi powiedzieć iż wiadomość ta jest ścisłą, dodając, że Komisja nie była w stanie dojść do jednomyślnej decyzji w sprawie zaproszenia Rządu Polskiego, który wobec tego został przy konsultacji pominięty. W ten sposób wiadomość, którą ~~Ministerstwo w sprawie~~ potwierdzona zarówno przez Ministra Lie w jego rozmowie z Ministrem Guentherem, jak również przez brytyjskiego członka Europejskiej Komisji Doradczej. Jeżeliby Ministerstwo zamierzało przedsięwziąć jakiegokolwiek kroki w związku z tą informacją, to prosiłbym o niepowoływanie się na Sir Williama, który potwierdził mi tę informację prywatnie.

Przy okazji zapytałem Sir Williama czy prawdziwą jest pogłoska, że jakoby Austria została ostatnio włączona do zony okupacyjnej sowieckiej. Sir William kategorycznie temu zaprzeczył.

M. Kulski

(Dr.W.Kulski)
Minister Pełnomocny
Radca Ambasady

Do
Ministerstwa Spraw Zagranicznych,
na ręce p.Radcy J. Marlewskiego,
w Londynie.

Działania polskiej dyplomacji potwierdzają na początku 1945 roku, że Rządy Sojusznice prowadzą konsultacje i uzgodnienia na temat przyszłości Niemiec bez udziału Rządu Polskiego (dok. 5 i 6) pomimo wcześniejszych uzgodnień i zapewnień na piśmie (dok. 3).

A 12.75/8

20,31

1

AMBASADA R.P.W LONDYNIE.

1

No.245/31

Londyn, dnia 19 lutego, 1945 r.

7

W odpowiedzi na pismo Ministerstwa Spraw Zagranicznych z dnia 23 stycznia b.r. No.P.II.134/45 i w ślad za pismem Ambasady z dnia 2 lutego b.r. No.245/20 zawiadamiam, że dnia 17 b.m.zostałem wezwany przez pana Warnera, Szefa Departamentu Północnego Foreign Office, który zakomunikował mi, że rząd brytyjski nie może przychylić się do naszej sugestji. Wobec odmownego stanowiska przedstawiciela sowieckiego w Europejskiej Komisji Doradczej co do zaproszenia Rządu Polskiego, rząd brytyjski nie może przeprowadzać oddzielnych rozmów.

ZA AMBASADORA:

(Dr.W.Kulski)
Minister Pełnomocny
Radca Ambasady.

Do

Ministerstwa Spraw Zagranicznych,
na ręce p. Dyrektora J. Marlewskiego,
w Londynie.

Na skutek pism i interwencji Rządu Polskiego w Londynie kierowanych do Rządów Państw Sojuszniczych w tym przede wszystkim do Rządu Wielkiej Brytanii – 17 lutego 1945 roku zostaje wezwany do Departamentu Północnego Foreign Office Minister Pełnomocny Radca Ambasady Polskiej w Londynie (dr Władysław Kulski). Tam przez Szefa tego Departamentu zostaje powiadomiony, iż wobec „odmownego stanowiska przedstawiciela sowieckiego w Europejskiej Komisji Doradczej co do zaproszenia Rządu Polskiego” w sprawach tych Rząd Brytyjski z Rządem Polskim nie może prowadzić odrębnych rozmów. Sporządzona z tego spotkania notatka (dok. 7) to jeden z pierwszych dokumentów z okresu drugiej wojny światowej potwierdzający odsuwanie Rządu Polskiego w Londynie od rozmów na temat porządku po zakończonej wojnie.

MINISTERSTWO
SPRAW ZAGRANICZNYCH

A. 12 75/8

B. pnie.

13

Nr. P.I./245/IXb/45.

Londyn, dnia 8 marca 1945 r.

3

8

W załączeniu przesyłam Panu Ambasadrowi, z prośbą o zekomunikowanie w Foreign Office, tekst noty Rządu Polskiego protestującej przeciwko pominięciu Rządu Polskiego przy rozsyłaniu przez Rząd Stanów Zjednoczonych zaproszeń do wzięcia udziału w Konferencji Zjednoczonych Narodów w sprawie utworzenia Organizacji Bezpieczeństwa, zwołanej do San Francisco na 25 kwietnia b.r.

Załączam również dla orientacji i ewentualnego wykorzystania przez Pana Ambasadora przygotowany w Ministerstwie tekst angielski tej noty.

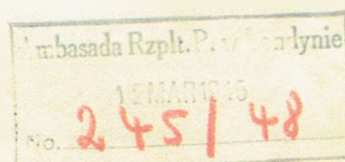
Proszę Pana Ambasadora jednocześnie o zekomunikowanie tekstu naszej noty przedstawicielom Abissynii i Liberii akredytowanym przy Rządzie Brytyjskim, w kilka dni po otrzymaniu noty Foreign Office.

Podaję równocześnie do wiadomości Pana Ambasadora, że analogiczne teksty zostają jednocześnie przesłane wszystkim placówkom zagranicznym R.P.

A. Tarusiewicz
MINISTER

2 3 4 5 6

Do
Pana Edwarda Raczyńskiego
Ambasadora R.P.
w Londynie.

5 marca 1945 roku Rząd Polski w Londynie dowiaduje się z radia brytyjskiego, że zaplanowana na kwiecień–czerwiec Konferencja w San Francisco odbędzie się bez jego przedstawicieli. Konferencja ma się zająć ostatecznym (wstępne zasady zaproponowano lub uzgodniono w Dumbarton Oaks i w Jaltie) opracowaniem umowy międzynarodowej, kreującej przyszłą Organizację Narodów Zjednoczonych.

12. III. 45

Ścisłe tajne.

1. Dnia 5 marca b.r. Rząd polski sowiedział się z radia i prasy o rozesłaniu przez Rząd Stanów Zjednoczonych w imieniu własnym, Wielkiej Brytanii, Chin i Związku Sowieckiego, zaproszenie do 39 państw o wzięcie udziału w Konferencji Zjednoczonych Narodów zwołanej na 25 kwietnia do San Francisco, celem Przygotowania paktu Ogólnej Międzynarodowej Organizacji dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

Rząd polski stwierdza, iż zaproszenia do wzięcia udziału w tej Konferencji nie otrzymał. x/

2. Zważywszy, iż Naród Polski w obronie wolności, bezpieczeństwa i prawa stanął 1 września 1939 pierwszy do walki z agresją niemiecką i od tego dnia do dnia dzisiejszego prowadzi ją nieustannie w kraju i zagranicą, na lądzie, morzu i w powietrzu,

zważywszy też, że dla obrony tych ideałów Naród Polski walcząc najdłużej poniósł w stosunku do swych możliwości cięższe ofiary w ludziach i mieniu niż jakikolwiek inny naród świata,

zważywszy dalej, iż wojna, która rozpoczęła się o Polskę, wytworzyła wśród wolnych narodów świata poczucie solidarności, które doprowadziło do powstania i zrealizowania idei Zjednoczonych Narodów,

i zważywszy wreszcie, że Zjednoczone Narody mają na Konferencji w San Francisco utworzyć pokojową stałą organizację światową dla uniemożliwienia agresji w przyszłości, która to Organizacja winna być ~~oparta~~ oparta na poszanowaniu praw i suwerennej równości milijonów pokój narodów,

Rząd polski, jako jedyny legalny i niezależny przedstawiciel Państwa Polskiego, w sposób jaknajbardziej stanowczy podkreśla swe niezaprzeczalne prawo do wzięcia udziału w światowej Konferencji Bezpieczeństwa i jaknajkategoryczniej protestuje przeciwko ominięciu go przy zaproszeniach.

3. Rząd polski oświadcza, iż fakt, że Polska, której konstytucyjny Prezydent i Rząd są powszechnie uznawani przez Narody Zjednoczone i neutralne świata prócz jednego Mocarstwa, nie jest zaproszona na Konferencję w San Francisco, jest pierwszym niepokojącym przykładem zastosowania prawa weta Wielkiego Mocarstwa zanim jeszcze Zjednoczone Narody przyjęły i wprowadziły w życie propozycje dotyczące Międzynarodowej Organizacji Bezpieczeństwa.

4. Rząd polski złożył już pewne wstępne poprawki do propozycji przyjętych w Dumbarton Oaks i zamierzał wziąć pełny udział w pracach nad zbudowaniem międzynarodowej Organizacji Bezpieczeństwa.

W tych warunkach Rząd polski stwierdza, że jest pozbawiony możliwości zakomunikowania Konferencji swego ostatecznego stanowiska zarówno wobec projektu Dumbarton Oaks, jak i wobec sformułowanych na Konferencji Krymskiej propozycji głosowania w Radzie Bezpieczeństwa.

x/ W tekście noty złożonej przez Ambasadora R.P. w Waszyngtonie dodano: "Ponimo, że Polska jest jednym z pierwszych sygnatariuszy deklaracji Zjednoczonych Narodów z 1 stycznia 1942 r."

Rząd Polski rozsyła do wszystkich swoich placówek zagranicznych tekst noty protestacyjnej (dok. 9) z obowiązkiem przekazania jej miejscowym Rządom. Ta próba wywarcia presji na Rządy Sojusznice okazuje się nieskuteczna.

Zestawienie

II wersja

budżetu delegacji polskiej na Konferencję w S. Francisco.

I Skład delegacji

1. Przewodniczący Minister resortowy.
2. Zastępca Min. resortowy i Ambasador R.P. U.S.A.
- 6 pracowników I kategorii (z tymi 2 osoby z terenów U.S.A.)
- 5 " II " (z tymi 1 osoba z terenów U.S.A.)
- 1 " III "

Personel techniczny

- 2 mangunistki
- 1 telefonistka
- 1 woźny

II Obliczenie kosztów

1) Wydatki osobowe

2 mangunistki po \$ 260	złmieszca	\$ 1.040	
1 telefonistka po \$ 250	" " "	" 500	
1 woźny po \$ 230	" " "	" 460	\$ 2.000

2) Wydatki rzeczowo-administracyjne

a) obliczenie diet (podlegające 100%).

2 Ministrów resortowych w podróz statkiem 18 dni	à \$ 6	= \$ 216
8 osób prac. I, II Kateg. " " " 18 dni	à \$ 5	= " 720
1 osoba " III Kateg. " " " 18 dni	à \$ 4.50	= " 81
2 Ministrów resortowych za 72 dni diet pełnych	à \$ 24	= " 3.456
1 Ambasador za 72 dni diet pełnych	à \$ 22	= " 1.564
11 osób I, II Kat. za 72 dni diet pełnych	à \$ 20	= " 15.840
1 osoba III Kat. za 72 dni diet pełnych	à \$ 18	= " 1.296

Mimo płynących zewsząd informacji, że udział Rządu Polskiego w Londynie w Konferencji w San Francisco jest raczej niemożliwy

2

b) Obliczenie kosztów podróży

11 Biletów okrętowych do N. Yorku i powrotu po £ 120 = \$ 5.280

15 Biletów kolejowych z N. Yorku do San Francisco i powrotu po \$ 250 = " 3.750

bagaż, transport, dojazd " 300

c) Wydatki na utrzymanie delegacji

pożywienie (4-5 osób) za 2 miesiące \$ 3.000

telefony, telegrafy i porto " 3.000

pisma, książki i mapy " 500

wydatki kancelaryjne " 300

podróż i rozrywki delegacji " 1.000

razem nieprzewidziane " 200 \$ 40.503

11

3) Fundusze ~~na~~ dyspozycyjne

\$ 7.500

Okręgi Razem \$ 50.000

czyli £ 12.373.

na przełomie lutego i marca 1945 powstaje projekt budżetu (dok. 10, 11) dla delegacji Rządu Polskiego na Konferencję w San Francisco.

12

ŚCIŚLE POUFNE

SKŁAD DELEGACJI POLSKIEJ

na Konferencję w San Francisco zapowiedzianą na 25 kwietnia 1945.

- I. Przewodniczący Delegacji: Minister Spraw Zagranicznych A.Tarnowski
Zastępca Przewodniczącego Delegacji: Minister Informacji i Dokumentacji
A.Pragier
- II. Delegaci : Ambasador R.P. w Waszyngtonie J.Giechanowski
BAmbasador R.P. w Moskwie i Paryżu J.Lukasiewicz
B.Wiceminister Spraw Zagranicznych i b.Ambasador R.P. w Waszyngtonie
T.Filipowicz
Przewodniczący grupy polskiej w London International Assembly i
League of Nations Union Z.Zagórski
- III. Zastępcy Delegatów : Zastępca Sekretarza Generalnego w Ministerstwie Spraw
Zagranicznych, Minister Pełnomocny T.Gwiazdowski
Radca Prawny Ministerstwa Spraw Kongresowych : W. Moderow
- IV. Eksperci: a/Przedstawiciel Sztabu Naczelnego Wodza względnie Ministerstwa
Obrony Narodowej
b/Radca Ambasady R.P. w Londynie Barner-Czarnkowski
c/Ew. kilku profesorów przebywających w Stanach Zjednoczonych oraz
rzeczników w sprawach gospodarczych, finansowych i społecznych.
- V. Sekretarz Generalny Delegacji : L.Gottlieb, Referent w Ministerstwie Spraw
- VI. Biuro Prasowe : Radca Prasowy Ambasady R.P. w Waszyngtonie W. Besterman
Korespondent Agencji Telegraficznej PAT : A.Bregman .

Londyn , dnia 22 lutego 1945

22 lutego 1945 roku powstaje w Londynie dokument sygnowany jako „ściśle poufny” o składzie delegacji polskiej na Konferencję w San Francisco (dok. 12). Delegacji przewodniczyć ma Adam Tarnowski, ówczesny Minister Spraw Zagranicznych.

G. M. S. NR.
Sz/IB.

Byline
TELEGRAM

Besterman ~~not~~ TRZYMANIE ~~not~~ TRZYMANIE

ORIGINAL

Polmission - Wahington

DO MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Z IX 12.IV. 19 45r.

NR 170

WYŚLANY

DN 12.IV. 14/19. =

DN 13.IV. 19

DN 14.IV. 19

Dla Pana Ministra.

Z uwagi na CHARAKTER misji BESTERMANA i niebywałą drożyznę w San Francisco, normalne warunki podróży służbowej nie dadzą się zastosować. Opierając się na upoważnieniu Pana Ministra /receptus telegř. skryfr. Nr. 202/ przyznaję mu diety podwójne oraz do wyliczenia dolarów 1.000 na inne koszty.

Wobec konieczności utrzymania łączności szyfrowej i braku szyfranta w San Francisco, deleguję w tym charakterze SWOMANTOWISKIEGO z Chicago i proszę o zgodę na pokrycie kosztów jego podróży oraz diet również w podwójnej wysokości.

Proszę o telegraficzne potwierdzenie.

Ciechanowski

g. dyr. Smakowina.
Jak mogła sprawić wiadomości ludzkiego
na p. f. Hylaje mi się że pomyśleć kma
pocieranie że właśnie dym białowinowy obje

Wobec braku zaproszenia Rządu Polskiego w Londynie do wzięcia udziału w Konferencji w San Francisco zapada decyzja o delegowaniu na Konferencję Władysława Bestermana Radcę Prasowego Ambasady RP w Waszyngtonie (dok. 13). Otrzymuje akredytację w charakterze dziennikarza przy Konferencji. Z San Francisco Radca posyła szczegółowe i bardzo obszerne sprawozdania, analizując stanowiska poszczególnych delegacji oraz ich Rządów.

14

G. M. S. NR. **14**

Lisiec/19 **TELEGRAM SZYFROWY** **OTRZYMANY** **ORIGINAL** **245/12.6**

Polmission - Waszyngton

DO MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

NR. 219

WYSŁANY DN 30. IV. 19. 45

OTRZYMANY DN 1. V. 19. 45

ODSZYFROWANY DN 1. V. 19. 45

02 MAY 1945

Besterman donosi 28 kwietnia:

I/. W obawie przed rozbiciem konferencji, anglosasi wywarli silną presję na delegacje południowo-amerykańskie, aby nie podnosiły sprawy Rządu Polskiego w Londynie. Zarazem zapewniano ich, że o przyjęciu Lublina nie może być mowy. Wobec zupełnej obojętności Francuzów i innych zachodnich Europejczyków - południowo-amerykanie ulegli.

II/. Przyjęcie rezolucji Spaaka oznacza ciche uznanie uchwał krymskich w sprawie Polski przez ogół Zjednoczonych Narodów przy jednoczesnym oddaniu decyzji ośnośnie uznania ewentualnego nowego rządu w ręce czterech mocarstw. Nowy rząd, jeżeli do niego dojdzie, otrzymałby w ten sposób sankcje od wszystkich w San Francisco - niezależnie od jego reprezentantowości.

III/. Ogół poważnych osób nie ma wątpliwości, że dojdzie do przyjęcia statutu organizacji światowej, który będzie szybko przepchnięty przez senat, dopóki nastroje tutejsze nie ulegną zmianie. Trudności współpracy międzynarodowej pozostaną za kulisami i będą ujawniać się później.

IV/. Nastroje są nieznośnie cyniczne. Chodzi w istocie o przymierze trzech i o to czy uda się je utrzymać wobec ekspansywności Rosji. Wszystko inne jest dekoracją. Mołotow ma zamiar zgłosić projekt definicji agresora w formie zmodernizowanej wersji tekstu Litwinowa.

Ciechanowski

Handwritten notes and signatures:
- "W!"
- "245/12.6"
- "02 MAY 1945"
- "p. gadek"
- "10/12"
- "p. gadek"
- "p. gadek"

W trzecim dniu Konferencji w San Francisco, 28 kwietnia 1945 roku, Władysław Besterman donosi w telegramie szyfrowym do Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Londynie, że sprawa Polski jest w zasadzie przesądzona, że naciski na niepodnoszenie „sprawy polskiej” są wielkie, że Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej, jeśli zostanie powołany, otrzyma uznanie międzynarodowe bez względu na jego reprezentatywność (dok. 14).

G. M. S. NR. JF/ZC

WYSLANY

TELEGRAM SZYFROWY

ORYGINAL

DO wszystkich placówek

Z MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

NR. *47* OTRZYMANY DN. 27. 6. 19 45 *18 20*
SZYFROWANO DN. 27. 6. 19
WYSLANY DN. 27. 6. 19 *15 41*

do wyrażenia w adwokatów R. K. K. K.
Podaje poniżej Orędzie Pana Prezydenta R.P. do
Narodu Polskiego dla opublikowania jedynie w razie cofnięcia
uznania przez Rząd Brytyjski.

Proszę przekazać wszystkim podległym placówkom.

TARNOWSKI

*Tylko do Hallington: 11 chwili publikowania
przez prasę, ~~nie~~ ^{clariscum} telegraficznie przez
organ do Syoncy.
Exp. p. Ministera G. G. G. G.
(ko budynek)*

Taki stan rzeczy powoduje, że ówczesny Prezydent RP Władysław Raczkiewicz kieruje Orędzie do Narodu Polskiego z zastrzeżeniem opublikowania go „jedynie w razie cofnięcia uznania przez Rząd Brytyjski” (dok. 15).

16

Obejmując urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej złożyłem uroczystą przysięgę, że będę

" praw swierzeźniczych Państwa bronić, jego godności strzec, ustasę konstytucyjną stosować, wagłódm wszystkim obywateli równą kierować się sprawiedliwością, zło i niebezpieczeństwo od Państwa odwracać, a troskę o jego dobro za naszelny poczytywać sobie obowiązkiem. "

W ciągu długiej, najstraszliwszej wojny, jaką zna historia, gdy Polaka z niezrównanym bohaterstwem walosyła z niemieciami najazdem, wszystkie swe sily poświęcałem pełnieniu obowiązków przez tę przysięgę na mnie włożonych.

Twarda, nieugięta walka, jaką Polacy w tej wojnie toczyli jest świadectwem, że ponad wszystko milują oni swą wolność. Ustłowanie to jest odwieczną tradycją naszego Narodu zawsze żywą, przechodzącą z pokolenia w pokolenie.

Praswlecało ono krwawym walkom wrzodziwym, a po ich zakończeniu prowadziło żołnierza do Polskich Sił Zbrojnych na obczyźnie i sprawiło, że pod okrutną okupacją niemiecką setki tysięcy bezimiennych bohaterów zapelnili szeregi Armii Krajowej oraz organizacji podziemnych.

Na wszystkich frontach w tej wojnie, na lądzie, morzu i w powietrzu, obficie płynęła krew polska w obronie wolności. Dla niej poświęciliśmy najcenniejsze swe dobro, dla niej złożyliśmy największe w naszych dziejach ofiary w życia i mienia.

Wolność stanowi najistotniejszy wyraz woli Narodu Polskiego, który z jej obrony i zachowania uczynił w tej wojnie główny cel swych wysiłków politycznych i naczelne zadanie swej walki.

Dziś gdy walka Narodów Zjednoczonych z agresją niemiecką została zwycięsko zakończona, Ojczyzna nasza, niestety nie odzyskała jeszcze prawdziwej

- 2 -

42-G.164
R
27/6-45
wzności. Nie zostało odrzucone niebezpieczeństwo od Narodu i Państwa Pol-
skiego. Wielkie dzieło odnowy i pokoju w wzności, o które walczyliśmy, nie
zostało jeszcze w stosunku do Polski spełnione. Wymaga ono dalszych podwójce 17
i dalszych wysiłków.

Prawo Rzeczypospolitej włożyło na mnie obowiązek przekazania, po
zawarciu pokoju, urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej w ręce następcy powołanego
przez Naród w wolnych od wszelkiego przymusu i wszelkiej gryby demokratycznych
wyborach. Uczynię to niezwłocznie, gdy Naród będzie w stanie wyboru takiego
dokonać.

Trwając na tym postawisku uczynię to zarówno zgodnie z wymaganiami
obowiązującego prawa, jak również, sądzę, zgodnie z wolą olbrzymiej większości
Narodu Polskiego.

Jestem przekonany, że znajdzie to zrozumienie w całym świecie u
wszystkich, którzy wolność, sprawiedliwość i prawo stawiają wyżej od siły i
przemijającej przemocy.

42
G.124
R
27/6
1945
TV.
Na obywatelach Rzeczypospolitej, tyłem cierpieniami doświadczonych
ciężki obowiązek dalszego bacznie, aby wielkich tradycji naszej kultury nie za-
trudzić, łączności z naszą przeszłością dziejową nie zerwać, umiłowaniu wolności
nie uchybić, wierności prawom i władzom Rzeczypospolitej dochować i nie za-
prześcić wysiłków zmierzających ku zapewnieniu Państwu Polakom jego praw oraz
należnego mu miejsca wśród wolnych narodów świata.

Przeżywany okres niezdarnie dla Narodu i Państwa ciężki, wierzę
jednak, że Bóg Wszechmocny pobłogosławi naszym wysiłkom i sprawi, że Polska
wyjdzie z tej nowej próby zwycięska i bezpieczna i w swoich prawach nie-
uszczerplona."

G. M. S. NR.

WYSLANY

TELEGRAM SZYFROWY
ORIGINAL

DO WSZYSTKIE PLACOWKI M.S.Z.

Z MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

OTRZYMANO DN. 5. VII 19 45

ZASZYFROWANO DN. 19

NR. 54 WYSLANY DN. 19

Statissime.

Dziś o 7-ej wieczorem Chargé d'Affaires amerykański doręczył mi notę zawiadamiającą o uznaniu "prowizorycznego rządu jedności narodowej" przez rząd Stanów Zjednoczonych. Uznanie to wchodzi w życie 5 lipca o godzinie 7-ej wieczór wschodniego czasu wojennego amerykańskiego. W tym samym czasie zlikwidowana zostaje ambasada amerykańska przy naszym rządzie.

Nieoficjalnie zostaliśmy zawiadomieni, że uznanie Lublina przez rząd brytyjski nastąpi dziś w nocy o godzinie 1-szej.

TARNOWSKI

R/ov - Comp - 92 - 5/7
Exp. p. Ministra
5.7. 45 Tg

18

W dniu 5 lipca 1945 roku o godzinie 7 wieczorem „wschodniego czasu wojennego amerykańskiego” charge d'affaires „amerykański” wręcza Ministrowi Spraw Zagranicznych RP Adamowi Tarnowskiemu notę dyplomatyczną o uznaniu przez Rząd Stanów Zjednoczonych „prowizorycznego rządu jedności narodowej” (dok. 18), co jest równoznaczne z cofnięciem uznania dla Rządu Polskiego w Londynie. Od tego dnia kolejne rządy bądź cofają uznanie dla Rządu Londyńskiego, bądź uznają Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej. Konferencja w Cecilienhof koło Poczdamu (17 lipca–2 sierpnia 1945 roku) jednoznacznie kończy byt prawny Rządu Londyńskiego.

Konferencja w San Francisco kończy się podpisaniem Karty Narodów Zjednoczonych przez przedstawicieli 50 państw. W trakcie trwania Konferencji gospodarze zapraszają wszystkie delegacje na koncert fortepianowy w wykonaniu Artura Rubinsteina. W swych pamiętnikach koncert ten tak wspominał:

Z bijącym sercem, lecz zupełnie opanowany, wyszedłem na scenę i zacząłem grać „Gwiazdzisty sztandar”, poprzedzający podczas wojny wszystkie koncerty w Stanach Zjednoczonych. Publiczność powstała z miejsc i z wielkim szacunkiem wysłuchała mego uroczystego występu, zainspirowanego przez tę okazję.

Skończywszy wstałem, żeby zapowiedzieć pierwszy utwór, i oto nagle stało się ze mną coś dziwnego – opanowała mnie ślepa furia. Zwróciłem się do publiczności gniewnym, gromkim głosem:

– W tej sali, w której zebrały się wielkie narody, żeby uczynić ten świat lepszym, nie widzę flagi Polski, za którą toczono tę okrutną wojnę. A więc teraz zagram polski hymn narodowy.

Usiadłem do fortepianu i zacząłem grać hymn utworzony przez polską armię walczącą pod Napoleonem – „Jeszcze Polska nie zginęła, póki my żyjemy”. Grałem go potężnym uderzeniem i bardzo powoli, a ostatnią frazę powtórzyłem wielkim, grzmiącym forte. Gdy skończyłem, publiczność wstała jak jeden mąż i urządziła mi wielką owację.¹

W sali Opery w San Francisco, gdzie grał Artur Rubinstein, był obecny Radca Prasowy Ambasady RP w Waszyngtonie Władysław Besterman. W swej relacji pisze:

*Pozwalam sobie proponować Panu Ambasadorowi [Ambasadorowi Polski w Waszyngtonie J. Ciechanowskiemu – JS] wysłanie depeszy do Artura do domu, z podziękowaniem za jego wspa-
niały czyn tutaj w niedzielę, o którym całe miasto i cała Konferencja mówią. Grał w Operze, tam
gdzie odbywały się plenarne sesje Konferencji. Sala nabita, bilety wyprzedane na trzy tygodnie
naprzód. Prawie cała Konferencja obecna. Po odegraniu przez siebie hymnu amerykańskiego –
wstał i powiedział: ‘Now, in this hall, where history of civilization is written – I will play my nation
anthem – the Polish’ – cała sala wstała, a Artur przepięknie odegrał hymn narodowy. Zgotowano
mu niesłychaną owację. Była to najwspanialsza manifestacja. Lepsza od „pikiet”, które ktoś miał
w projekcie.²*

¹ Artur Rubinstein, *Moje długie życie*, Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Kraków 1988, tom 2, s. 561.

² Archiwum Instytutu Polskiego i Muzeum Sikorskiego w Londynie, A.11.E/101.

DEKLARACJA RZĄDU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

W chwili podpisywania Karty Narodów Zjednoczonych Rząd Polski uważa za swój obowiązek oświadczyć co następuje:

1/ Z powodów formalnych, i raczej przypadkowych, Rząd Polski nie został zaproszony do wzięcia udziału w obradach Konferencji w San Francisco, na której ustalono podstawy organizacji Narodów Zjednoczonych, przez co myśl polska nie została uwzględniona we wspólnym dziele.

2/ Naród Polski, który hojnie składał daninę krwi swych najlepszych synów na wszystkich frontach, oraz zniósł ogrom zniszczenia i klęski materialne i moralne, spodziewa się, że będzie postawiony na równi z innymi narodami i w dziele budowy nowego porządku rzeczy i utrwalenia pokoju świata.

3/ Rząd Polski ocenia w należyty sposób system bezpieczeństwa zbiorowego, ustalony w Karcie Narodów Zjednoczonych, i gotów jest, w miarę sił swoich współpracować z innymi członkami tej organizacji nad utrzymaniem pokoju świata i odbudową pomyślności i dobrobytu narodów, które ucierpiały wskutek barbarzyństwa najeźdźcy niemieckiego; uważa jednak za konieczne podkreślić z całym naciskiem, że o ile chodzi o pokój w Europie, to da się on utrzymać wtedy tylko, gdy będą spełnione dwa następujące warunki.

Pierwszym z tych warunków jest nienaruszalność granic Polski takich, jakie zostały ustalone w drodze przyjaznego porozumienia się z jej sprzymierzeńcami w Poczdamie i Moskwie.

Drugim warunkiem jest oparcie ustroju wszystkich państw europejskich na jak najszerszych podstawach demokratycznych, z równoczesnym wyeliminowaniem wszelkich ośrodków faszystowskich, które, o ileby pozostały, byłyby źródłem groźnych perturbacji politycznych i przede wszystkim mogłyby spowodować wybuch nowego kataklizmu wojennego.

PRZES RZĄD MINISTROW
WŁADYSŁAW GOMUŁKA
Włódzław Gomułka

Wobec uznania międzynarodowego dla Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej ówczesny Prezes Rady Ministrów Władysław Gomułka podpisuje Deklarację Rządu Rzeczypospolitej Polskiej skierowaną do państw i rządów świata „(...) w chwili podpisywania Karty Narodów Zjednoczonych (...)” (dok. 19).

Au Nom de la République de Pologne

Président du Conseil National

à tous ceux qui ces Présentes Lettres verront
fait savoir ce qui suit :

20

Monsieur Wincenty R z y m o w s k i , Ministre des Affaires
Etrangères de Pologne, est nommé et constitué par les Présentes
Délégué Plénipotentiaire à l'effet de signer au nom de la
République de Pologne les actes conclus à San Francisco le 26
juin 1945, et notamment :

La Charte des Nations Unies,

Le Statut de la Cour International de Justice,

L'Accord instituant une Commission Préparatoire .

En F o i de Q u o i les Présentes lui ont été délivrées
revêtues du Sceau de la République.

Donné à Varsovie, le 6 Octobre 1945

Président du Conseil
des Ministres

Ministre des Affaires
Etrangères

Pełnomocnictwo do podpisania tekstu Karty Narodów Zjednoczonych, Statutu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości oraz Tymczasowego Porozumienia w sprawie utworzenia Komisji do spraw Pierwszej Sesji Organizacji Narodów Zjednoczonych otrzymuje ówczesny Minister Spraw Zagranicznych RP Wincenty Rzymowski (dok. 20).

CHARTER OF THE UNITED NATIONS

WE THE PEOPLES OF THE UNITED NATIONS DETERMINED

to save succeeding generations from the scourge of war, which twice in our lifetime has brought untold sorrow to mankind, and
to reaffirm faith in fundamental human rights, in the dignity and worth of the human person, in the equal rights of men and women and of nations large and small, and
to establish conditions under which justice and respect for the obligations arising from treaties and other sources of international law can be maintained, and
to promote social progress and better standards of life in larger freedom,

21

AND FOR THESE ENDS

to practice tolerance and live together in good will and friendship with neighbors, and
to unite our strength to maintain international peace and security, and
to ensure, by the acceptance of principles and the institution of methods, that armed force shall not be used, save in the case of self-defense or in accordance with the provisions of the Charter, and
to employ international machinery for the promotion of the advancement of all peoples,

HAVE RESOLVED TO COMBINE OUR EFFORTS TO ACCOMPLISH THESE AIMS.

Accordingly, our respective Governments, meeting at the city of San Francisco, who have exhibited their full powers and have found them in due and proper form, have agreed to the present Charter and hereby establish an international organization

CHARTER OF THE UNITED NATIONS AND STATUTE OF THE INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE

SAN FRANCISCO · 1945

22

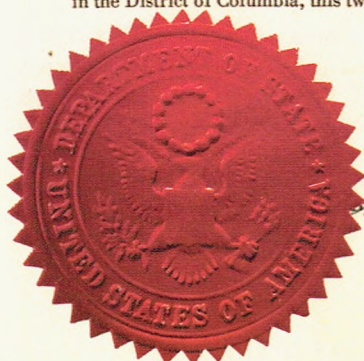
FOR POLAND:
POUR LA POLOGNE:
波蘭:
За Польшу:
FOR POLONIA:

W. Rzymowski
15 X 1945

I Certify That the foregoing is a true copy of the Charter of the United Nations, with the Statute of the International Court of Justice annexed thereto, signed in San Francisco, California, on June 26, 1945, in the Chinese, French, Russian, English, and Spanish languages, the signed original of which is deposited in the archives of the Government of the United States of America.

23

In Testimony Whereof, I, EDWARD R. STETTINIUS, JR., Secretary of State, have hereunto caused the seal of the Department of State to be affixed and my name subscribed by an Assistant Chief, Division of Central Services of the said Department, at the city of Washington, in the District of Columbia, this twenty ~~seventh~~^{sixth} day of June 1945.

E. R. Stettinius Jr.
Secretary of State

M. L. Kenestruck
Assistant Chief, Division of Central Services

Podpis Wincentego Rzymowskiego pod tekstem Karty Narodów Zjednoczonych (dok. 22) jest jedynym opatrzonym datą: „15 X 1945” – pozostali sygnatariusze Karty podpisy swe złożyli w San Francisco w dniu 26 czerwca 1945 roku. Potwierdzony przez Edwarda R. Stettiniusa, Jr. (ówczesnego Sekretarza Stanu Stanów Zjednoczonych) odpis tekstu (dok. 23) Karty Narodów Zjednoczonych otrzymuje Wincenty Rzymowski. Jest to 51. w kolejności (spośród 191 obecnie) oficjalna kopia oryginalnego tekstu Karty Narodów Zjednoczonych wydana przez depozytariusza (zgodnie z art. 111).

24

AMBASADA
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

W WASHINGTONIE
POLISH EMBASSY
2640 16TH STREET, N. W.
WASHINGTON 9, D. C.

5-go grudnia, 1945.

245/I/SZ-4/17

Ministerstwa Spraw Zagranicznych
w Warszawie.

Przesyłam w załączeniu odpis noty Departamentu
Stanu z dnia 19 listopada b.r. odnośnie ratyfikacji
Karty Zjednoczonych Narodów przez poszczególne Państwa,-
do wiadomości.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Biurowe

23.1.46

Wpłynęło dn. .... godz. ....

Przydzielono .... Nr. 658/46

Załączników .... 1 zał.

Ref. Amerykański

JANUSZ ŻÓŁTOWSKI
Chargé d'Affaires a.i. R.P.

Przebieg o od-
stąpienie całego
zobowiązania w Arch. I.
J. Żółtowski

Transmisja do Ameryki
23.1.46

53/46 124

Wraz z wydaniem potwierdzonego tekstu Karty Narodów Zjednoczonych Rząd Polski otrzymuje notę Departamentu Stanu Stanów Zjednoczonych informującą o datach podpisania Karty przez pozostałe państwa pierwotne (dok. 24, 25).

-2-

The Resident Commissioner of the Philippines to the United States deposited the Philippine instrument of ratification on October 11, 1945.

The President of Chile delivered to the President of the United States on October 11, 1945 the Chilean instrument of ratification, which was deposited on that day.

The Ambassador of Paraguay deposited the Paraguayan instrument of ratification on October 12, 1945.

The Minister of Lebanon deposited the Lebanese instrument of ratification on October 15, 1945.

The Ambassador of Cuba deposited the Cuban

-4-

The Chargé d'Affaires ad interim of the United States to the Soviet Socialist Republics deposited on October 15, 1945 the instruments of ratification by the following Governments in the order listed:

Ukrainian Soviet Socialist Republic
Byelorussian Soviet Socialist Republic
Union of Soviet Socialist Republics

The Secretary of State would be grateful if the representative would forward this information to the Government.

-3-

by the American Legation at Jidda and was deposited on October 18, 1945.

The Chargé d'Affaires ad interim of Yugoslavia deposited the Yugoslav instrument of ratification on October 19, 1945.

The Ambassador of Czechoslovakia deposited the Czechoslovak instrument of ratification on October 19, 1945.

The Minister of Syria deposited the Syrian instrument of ratification on October 19, 1945.

The Ambassador of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland deposited the British instrument of ratification on October 20, 1945.

The Chargé d'Affaires ad interim of Egypt deposited the Egyptian instrument of ratification on October 22, 1945.

The Chargé d'Affaires ad interim of Poland deposited the Polish instrument of ratification on October 24, 1945.

The

The

Their Ex

Government

Nations, v

Justice an

Nations Co

Francisco

to previous correspondence and

following information with respect to signature of the Charter on behalf of Poland and the deposit of instruments of ratification of the Charter with the Department of State:

His Excellency Wincenty Rzymowski, Foreign Minister

of the Polish Provisional Government, signed the Charter

of the United Nations and the Interim Arrangements

agreement on behalf of Poland on October 15, 1945.

Department of St

Washington, November 8, 1945

The

AMBASADA
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
W WASHINGTONIE

POLISH EMBASSY
WASHINGTON 9, D. C.
2640 16TH STREET, N.W.

15 listopada, 1945.

245/I/SZ-t/10

Do

Ministerstwa Spraw Zagranicznych

Warszawie.

*Ob. Sosnowski
do ratowania
w porozumieniu
z prof. Malinowski*

Przesyłam przy niniejszym odpis noty Sekretarza
Stanu z dnia 13 listopada b.r. oraz dwa egzemplarze
protokołu odnośnie złożenia ratyfikacji Karty Zjednoczonych
Narodów.

Janusz Żółtowski
JANUSZ ŻÓŁTOWSKI
Chargé d'Affaires a.i. R.P.

3 zał.

*Dokumenty muszą być
złożone w Archiwum
Prezidentowskie. Przy
o odstąpieniu aktu
19.11.46*

z. Masul

*proszę przesłać Audinowi
19.11.46*

Ministerstwo Spraw Zagranicznych	
Biuro Podawcze	
Wpłynęło dn. 16.11.46	godz. . . . .
Przydzielono	Nr. 124/46
Załączników	9
Ref. dys.	18/46
124	

Warunkiem wejścia w życie (w stosunku do każdego z państw sygnatariuszy) Karty Narodów Zjednoczonych było jej ratyfikowanie. Dokument ratyfikacyjny Polski został złożony depozytariuszowi, Rządowi Stanów Zjednoczonych, w dniu 24 października 1945 roku

November 13, 1945

Sir:

I refer to the Charter of the United Nations signed in San Francisco on June 26, 1945, and communicate to you for forwarding to the Government of Poland two facsimile copies of the Protocol of Deposit of Ratifications of the Charter of the United Nations.

27

This protocol was drawn up on October 24, 1945 upon the fulfilment of the requirements for the coming into force of the Charter as provided in paragraph 3 of Article 110 of that document.

Accept, Sir, the renewed assurances of my high consideration.

James F. Byrnes

Enclosures:

Protocol - 2 copies.

Mr. Janusz Zoltowski,
Chargé d'Affaires ad interim
of Poland.

co potwierdzone zostało pismem Departamentu Stanu z dnia 13 listopada 1945 roku (dok. 27), podpisanym przez Jamesa F. Byrnesa – Sekretarza Departamentu Stanu Stanów Zjednoczonych.

New Zealand on September 19, 1945,
Nicaragua on September 6, 1945,
Paraguay on October 12, 1945,
the Philippine Commonwealth on October 11, 1945,

Poland on October 24, 1945,

Syria on October 19, 1945,
Turkey on September 28, 1945,
the Ukrainian Soviet Socialist Republic on
October 24, 1945, and
Yugoslavia on October 19, 1945;

AND WHEREAS, the requirements of paragraph 3 of Article
110 with respect to the coming into force of the Charter have
been fulfilled by the deposit of the aforementioned instruments
of ratification;

PROTOCOL OF DEPOSIT OF RATIFICATIONS
OF THE CHARTER OF THE UNITED NATIONS

WHEREAS, paragraph 3 of Article 110 of the Charter of the
United Nations, signed at San Francisco on June 26, 1945, pro-
vides as follows:

"3. The present Charter shall come into force
upon the deposit of ratifications by the Republic of
China, France, the Union of Soviet Socialist Republics,
the United Kingdom of Great Britain and Northern
Ireland, and the United States of America, and by a
majority of the other signatory states. A protocol of
ratifications deposited shall thereupon be drawn up by
the Government of the United States of America which
shall communicate copies thereof to all the signatory
states.";

WHEREAS, the Charter of the United Nations has been signed
by the Plenipotentiaries of fifty-one states;

WHEREAS, instruments of ratification of the Charter of the
United Nations have been deposited by

the Re
France
the Ur
the Ur
or
the Ur
and by
Argent
Brazil

NOW, THEREFORE, I, James F. Byrnes, Secretary of State of
the United States of America, sign this Protocol in the English
language, the original of which shall be deposited in the
archives of the Government of the United States of America, and
copies thereof communicated to all the states signatory of the
Charter of the United Nations.

DONE at Washington this twenty-fourth day of October, one
thousand nine hundred forty-five.

James F. Byrnes
Secretary of State
of the United States of America

28

Oficjalny protokół zdeponowania depozytariuszowi polskiego dokumentu ratyfikacyjnego, wydanego zgodnie z art. 110 Karty Narodów Zjednoczonych, wymienia nazwy państw i daty złożenia dokumentów ratyfikacyjnych wszystkich 51 państw „pierwotnych” (dok. 28).

INTERIM ARRANGEMENTS CONCLUDED BY THE GOVERNMENTS REPRESENTED AT THE UNITED NATIONS CONFERENCE ON INTERNATIONAL ORGANIZATION

29

I Certify That the foregoing is a true copy of the Interim Arrangements Concluded by the Governments Represented at the United Nations Conference on International Organization, signed in San Francisco, California, on June 26, 1945, in the English, French, Chinese, Russian, and Spanish languages, the signed original of which is temporarily deposited in the archives of the Government of the United States of America.

In Testimony Whereof, I, EDWARD R. STETTINUS, Jr., Secretary of State, have hereunto caused the seal of the Department of State to be affixed and my name subscribed by an Assistant Chief, Division of Central Services of the said Department, at the city of Washington, in the District of Columbia, this twenty-second day of June 1945.

E. R. Stettinus, Jr.
Secretary of State
W. L. Henderson
Assistant Chief, Division of Central Services

FOR POLAND:
POUR LA POLOGNE:
ТО ПОЛЬШЕ:
POL POLONIA:

A. Rykowski
15/6/45

ination of candidates for the International Court
visions of the Statute of the Court;
ncerning arrangements for the Secretariat of the

ommendations concerning the location of the
permanent headquarters of the Organization.

5. The expenses incurred by the Commission and the expenses incidental to the convening of the first meeting of the General Assembly shall be met by the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland or, if the Commission so requests, shared by other governments. All such advances from governments shall be deductible from their first contributions to the Organization.

6. The seat of the Commission shall be located in London. The Commission shall hold its first meeting in San Francisco immediately after the conclusion of the United Nations Conference on International Organization. The Executive Committee shall call the Commission into session again as soon as possible after the Charter of the Organization comes into effect and whenever subsequently it considers such a session desirable.

7. The Commission shall cease to exist upon the election of the Secretary-General of the Organization, at which time its property and records shall be transferred to the Organization.

8. The Government of the United States of America shall be the temporary depository and shall have custody of the original document embodying these interim arrangements in the five languages in which it is signed. Duly certified copies thereof shall be transmitted to the governments of the signatory states. The Government of the United States of America shall transfer the original to the Executive Secretary on his appointment.

9. This document shall be effective as from this date, and shall remain open for signature by the states entitled to be the original Members of the United Nations until

Celem zorganizowania prac przyszłej Organizacji, sygnatariusze Karty Narodów Zjednoczonych podpisują porozumienie o utworzeniu Komisji Przygotowawczej, której zadaniem ma być zorganizowanie pierwszych posiedzeń organów głównych (dok. 29).

FOT. JAN STASZKÓW

Church Haus, Londyn.

Posiedzenia Komisji Przygotowawczej odbywają się w Londynie, w budynkach Opactwa Westminsterskiego Church Haus, przy udziale 51 państw członkowskich. 11 stycznia 1946 roku pierwsze posiedzenie Zgromadzenia Ogólnego zorganizowane w Londynie, w Central Hall (Westminster) otwiera Clement Attlee, premier Rządu Brytyjskiego. Zrządzeniem losu pierwsze miejsce na sali obrad zajmuje delegacja polska.

Prezentowane w katalogu dokumenty pochodzą:

Dokument 1 – Edmund Jan Osmańczyk, *Ciekawa historia ONZ*, Warszawa 1965, s. 539.

Dokument 2 – *Prawo międzynarodowe i historia dyplomatyczna. Wybór dokumentów*, wstęp i opracowanie Ludwik Gelberg, Warszawa 1960, s. 27.

Dokument 3 – tamże, s. 44.

Dokumenty 5 - 18 pochodzą z Archiwum Instytutu Polskiego i Muzeum Sikorskiego w Londynie.

Dokumenty 19 - 29 pochodzą z Archiwum Departamentu Prawno-Traktatowego Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w Warszawie.

Rada wydawnicza:

Klemens Budzowski

Andrzej Kapiszewski

Jacek M. Majchrowski

Zbigniew Maciąg

© Copyright by Jan Staszów i Krakowska Szkoła Wyższa im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Kraków 2005

Żadna część tej publikacji nie może być powielana ani magazynowana w sposób umożliwiający ponowne wykorzystanie, ani też rozpowszechniana w jakiegokolwiek formie za pomocą środków elektronicznych, mechanicznych, kopiujących, nagrywających i innych, bez uprzedniej pisemnej zgody właściciela praw autorskich. Na zlecenie Krakowskiej Szkoły Wyższej im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Wydawca:

Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne sp. z o.o. – Oficyna Wydawnicza AFM,
Kraków 2005

www.ksw.edu.pl

Opracowanie graficzne

Igor Stanisławski

Współpraca

Konrad Guliński

ISBN 83-89823-21Ü7

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Z DN 12.IV.

NR. 170

WYŚŁANY

DN 12.IV.

OTRZYMANY

DN 13.IV.

ODSZYFROW

DN 14.IV.

ministra.